

List izhaja
dvakrat na mesec.

Posamezna št. 75 p

Naročnina
mesečno 150 D.Rokopis se ne
vračajo.Nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.

VOJNI INVALIDI

Poština plačana
v gotovini.Uredništvo in
upravnništvo v
Št. Peterski
vojašnici.**Glasilo izvršnega odbora udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot kraljevine SHS.**

Na dan z zakonom.

Narodna skupščina se bo v oktobru zopet sestala k jesenskem zasedanju. Poroča se, da bo vzela v pretres tudi invalidski zakon.

Pred kratkim se je vršila seja ministrskega sveta v navzočnosti Nj. Vel. kralja, ki je izrazil nujno potrebo, da pride invalidski zakon pri tem zasedanju skupščine na vrsto.

Naš središnji odbor pozivlja v eni izmed zadnjih števil »Ratnega Invalida« vse izvršne odbore, da naj pripravijo članstvo na organizirano borbo, da nam skupščina zopet ne preide preko zakona tako, kakor se je zgodilo lani. Naše zahteve morajo biti odškodnina in ne miloščina ali podpora, katero nam vlada ponuja s svojim načrtom zakona. Zadnje vesti govore, da bo minister za socialno politiko g. dr. Peleš sklical zopet anketo, na kateri misli z zastopniki udruženja izdelati nov načrt zakona. Čemu nov načrt, ko smo ga vendar izdelali že lani o priliki kongresa? Povedali smo, kakšen naj bo zakon, da bo ustregel zahtevam vojnih žrtev in smo tudi dokazali, da je vsaka druga rešitev nezadostna, da ne more zadostiti našim nujnim potrebam.

Sedaj pa se hoče pričeti zopet s tisto dolgotrajno staro pesmijo. To se pravi mučiti vojne žrtve, ki so že itak dovolj veliki mučeniki po svojem položaju.

Celo postopanje je napravilo vojne žrtve že čisto apatične, življenje se jim je do skrajnosti zagrenilo. Samo dolgotrajno študiranje načrtov in preobračanje, kaj bi se dalo, kaj bi se ne dalo že vsem preseda.

Poleg tega pa večna pregledovanja in komisije, ki še v petih letih niso fiksirale stanja vojnih žrtev, ko se je vendar zdravnej preštelo koliko duš ima sploh cela država. Izgleda tako, kakor da bi tresel velikani vse pohabljenice in zapuščene v velikanskem rešetju tako, da je spravil že vse v omotico. Kar ni že odletelo skozi lukničasto dno, bo pa še polagoma odpadlo.

Današnji začasni zakon in odredbe veljajo le za tisto, kar se da vporabiti proti vojnim žrtvam, kar bi pa vojne žrtve lahko uporabljale za njih dobrobit se pa zavrača z izgovori, da se ima dotično še izvesti, da še ni te ali one naredbe in da morajo priti še sredstva in krediti.

Vse to izgleda tako, da sploh ni volje vprašanje vojnih žrtev kdaj temeljito rešiti, marveč flikati ga z različnimi umetnimi metodami, dokler se ne bo popolnoma likvidiralo.

Kdaj bi se že lahko sprejel pravičen, pošten in enoten zakon, kakor ga imajo po vseh drugih državah, ki pa bi moral biti seveda trdno vpoštevan in izvajan.

Stopamo zopet v odločilni štadij, glede zakona. Tolažbe nam nalagajo zopet delo, ki ga gledamo in si ga predstavljamo pred seboj.

Saj smo že v tem pogledu izkušeni, ker doba našega negotovega in mizernega življenja, ki jo imamo že za seboj je že dolga.

Veliko smo se že borili, skoro že obupali v naši borbi, toda poskusili bomo sedaj z novimi odločilnimi metodami.

Ko se postavljamo v bodočo borbo na dve fronti, ogledujemo v našem nasprotnem taboru same znane osebnosti, ki jih dobro poznamo še iz lanskih bojev. Med njimi se ni nič spremenilo. — Spremenilo se je med nami veliko, ker vsak dan smo slabjši in bolj decimirani. Poznamo dobro, da bomo imeli opraviti zopet z ljudmi, ki imajo malo dobre volje in srca za naše potrebe. Bolje nič, kakor reševanje po njihovem principu, ako ga ne mislijo zboljšati. Ono kar smo dosedaj imeli in kar imamo, nima nobenega pomena uzakonevanju. Mi rabimo nekaj novega, bolj socialnega, rabimo zakon, ki bo nudil razmeram in potrebam primerno oskrbo vojnim žrtvam, sorazmerno z njihovo nesposobnostjo. Danes smo v takem položaju, da se nam hoče odvzeti to, kar že

imamo. Boriti se moramo za to, kar smo že imeli. Ali naj potem pričakujemo kaj boljšega? Imeli bi že zdavnaj lahko s pravičnim zakonom urejeno vprašanje. Zakaj pa se je našel takoj pravi smisel za druge zakone? Kdaj že imamo postavbe o invalidskem davku, o taksah, o carinah, o organizaciji vojske itd. Celó »kuluka« se ni izpustilo iz vidika.

Moric, ki je svojo dolžnost storil, pa lahko počaka.

Vojne žrtve, ki se z vsemi sredstvi bore za dosego svojih zasluženih pravic pa se pušča pozabljeni. Njihovo vprašanje se ne zboljšuje, ampak poslabšuje. Polagoma se hoče skrečiti vsa državna skrb za vojne žrtve in ukiniti tozadnevne urade in naprave.

Vedno se le sili in vzpodbuja, da bi se vojne žrtve postavile na lastno moč in lastno noge, da bi si nekoliko pomagale. Najraje bi se jih otreslo. Iz nič je samo Bog svet ustvaril. Ali sploh moremo danes govoriti o kaki znatni dajatvi in podpori od strani države? Kako naj se pohabljen, do skrajnosti izmोजgan in reven človek postavi brez vseh opornih sredstev na noge? Ob taki podpori je nemogoč vsak napredek, ker so najtežje vojne žrtve v tako sramotnem stanju, da bo treba precej storiti, da se jih bo spravilo k takemu življenju, ki jim po vseh pravicah pripada.

Seveda so invalidi različnih vrst, da si manjši lahko tudi sami pomagajo, srednji težje, popolni invalidi, ki jih imamo precej, pa si sploh s svojo fizično nezmožnostjo nikakor ne morejo pomagati. Vendar pa je vsaka vojna žrtev kolikor toliko prizadeta, ker vsaka nosi posledice, ki niso prav prijetne. Zato je treba pomoč pravično regulirati, da bo imel vsak svojo odškodnino za to kar mu je zadala vojska. Kdor je

bolj prizadet, temu se nudi več, kdor manj, naj se mu da njegovemu položaju primerno pomoč, gotovo pa je, da ni nihče tak, da bi imel vso poprejšnjo zmožnost.

Zakon, ki bo vse to nudil bo popolen in pravičen.

Dosedaj so dajali vsi zakoni in odredbe samo delno preskrbo; v pogledu podpore in gmotne pomoči lahko rečemo, da niso nič nudili. Vse zakonske podlage pa so bile tudi začasne, zato se niso dosti vpoštevale.

Zato je nujno potreben stalen invalidski zakon, ki bo sicer že precej prepozno, vendar enkrat za stalno in res demokratično uredil vprašanje vojnih žrtev.

Jesensko zasedanje parlamenta ga ima v programu. Vlada pa računa in odkimava, invalidske zahteve ji niso nič kaj po godu. Vse je težko, vse preobtežljivo. Odstavki načrta se črtajo.

Invalidi pa se krčevito bore v svoji organizaciji, ki je močna in solidarna. Poskusilo se bo zopet barantati z invalidi in predelavati načrt. Tako želi sedanja vlada. Udruženje pa bo tudi ob tej priliki nastopilo s svojimi starimi predlogi, ki jih vsebuje lani izdelani načrt. To so naši življenjski pogoji, ki so vsestransko utemeljeni.

Ako bo treba podpirati celokupne zahteve za nov zakon pred parlamentom, vodili bomo energično borbo. V ta namen pozval je središnji odbor že sedaj vse izvršne odbore, da podružnicam in članstvu raztolmačijo položaj in pripravijo vse potrebno, da se eventualno skliče ob času zasedanje skupščine zopet velik protestni shod v Beogradu, na katerega naj pride čimveč tovarišev iz cele kraljevine, ki naj prisostvujejo in dajo smernice našemu boju.

Razmišljajmo in delajmo, čas je resen, ako propademo — bomo upropaščeni za vedno.

Vzdramimo se!

Nas je malo. Namreč malo nas je organiziranih napram neorganiziranim. Če bi bili vsi, ki niso organizirani, v vrstah organizacije, in to kot delavni, požrtvovalni člani, kakšna sila bi bila to. Nepojmljiva sila. A tako nas je malo in mi maloštevilni v kljub temu delamo uspehe, ščitimo invalidska prava vseh invalidov, tudi neorganiziranih. Ali ni to veliko delo?! Če pregledamo mi svoje vrste organiziranih, tedaj vidimo, da nas je veliko število sebi in invalidskemu vprašanju zvestih. Ali še večje bi bilo, ogromno bi bilo število, če bi bili vsi organizirani. In ravno vsled tega smo zapisali v začetku »Nas je malo«.

Čudijo se tovariši invalidi, organizirani in neorganizirani, da ne žanjemo uspehov, kakor bi rad posameznik, da še nimamo invalidskega zakona, da se nam ne da to ali ono, itd. A ne pomislijo niti najmanj, da se oni čudijo svoji nedelavnosti in brezbriznosti. Ker organizacija so oni sami, vsak posamezni član — invalid. Organizacija ni nikak čudežni, nadnaravni stvar, ki doseže vse, samo če že izustiš to besedo. Organizacija je skupen nastop, nastop roka v roki, boj, naporen in dolgotrajen. In ravno zato je odvisen uspeh invalidskega vprašanja in invalidskih pravic od vrednosti tega boja.

Če samo nekaj ljudi vpije in kriči in zahteva, a večina samo gleda in pričakuje, kedaj bodo oni, ki jih je manj, a so delavni, nekaj priborili, je to neizmerno težje in dolgotrajno, kakor pa če bi tudi tisti, ki samo gledajo, združili svoje glasove z ostalimi in tako vsi, kakor en mož, kakor ona zahteva, zahtevali svoje pravice.

In tako je z organizacijo.

Ni še invalidskega zakona. In če bi bil, kaj bi nam on prinesel. To, kar začasni invalidski zakon. Bil in bode na papirju, a papir, dasi podpisan in še tako lepo govoreč, pri današ-

njih razmerah ne bo sejal dobrot. Ker tisto, kar je napisano in podpisano se mora izvršiti. Izvrši se pa le tedaj, ko kdo zahteva, da se naj izvrši.

In kdo naj zahteva? Posameznik? Menda je že vsak sam poskusil, kaj in koliko doseže posameznik. Vsi moramo zahtevati in to lahko le, če smo združeni, če smo organizirani.

Posamezen vojak, pa naj že bo tako hraber in odločen, iznajdljiv in zvit, ne bo zavzel okopa, ali trdnjave. Njegovi junaški naskoki se odbijejo le z mahljajem roke. Ali če naskoči ta okop, to trdnjavo četa, o, to pa treba že protiodpora močnega. A kaj še le se zgodi, če naskoči okop in trdnjavo cela armada? Ali jo vzdrži posadka? Sami ste videli in prepričali da ne vzdrži. Glejte, tako je organizacija. Posameznik prosi, rentaci a že samo majhen uradnik ga zavrne in odbije. A če potrka na vrata vlade organizacija? O, tedaj pa zagovorijo v ministerstvih, v parlamentu. In če je ta organizacija mogočna, splošna, tedaj se tudi dele pravice.

Žalostno je sicer, da se moramo boriti za svoje pravice. Ali stvar je taka, da se moramo, da se tisti, ki nam jih kratijo, ne sramujejo laži. Zato pa se borimo, neizprosno in vsi, brez gledalcev.

Zgodi se večkrat, da kdo zabavlja čez odbor podružnice, čez Izvršni odbor, se jezi na Osrednji odbor. A sam s nikdar ne vpraša, zakaj se pravzaprav jezi. Kaj je ta podružnični izvršni, osrednji odbor?! Ali ni to izvršitelj sklepov in želj organizacije? In kakšna je organizacija, taki pa so odbori. Odbori so zrcalo organizacije.

Menda se vsi prav dobro spominjate zgodbe o Svatopluku in njegovih sinovih. Na smrtni postelji ležeč je dal poklicati sinove in jim dal sveženj palic, češ naj ga prelomijo. Vsi po vrsti

so poskušali, a nikdo ni mogel prelomiti palic. Tedaj pa je umirajoči oče, slab torej že, razvezal snop palic in prelomil z lahkoto vsako posebej, rekoč: »Tako se bo zgodilo z vami, če ne boste složni.«

Torej je že Svatopluk videl in vedel, da je le v organiziranosti, v skupnosti moč. Sinovi ga niso poslušali, kakor mnogi invalidi tudi našega klica nočejo čuti. Prepirali so se med seboj in tuji so jim zagospodarili.

Tudi med nami je vse polno kritike in za-

bavljanja. Zato pa ni čuda, če nas tako na vseh krajih in koncih tepo. Mesto, da se bavimo z zabavljanjem in brezbriznostjo, se organizirajmo, pridobivajmo organizaciji novih članov, vse, ki so naši sotrpini. Širimo svoj list, vsak naj bo naročen nanj.

To naj bo naša parola, naše stremljenje in uspeh nam je zagotovljen, naše pravice izvojevane.

Vzdramimo se!

Za zadruga.

V eni izmed prejšnjih števil našega glasila se je že pojasnjevalo pomen zadrug in njihov dobrobit za organizacije.

Načrt bodočega stalnega invalidskega zakona predvideva tudi določbe o naših zadrugah, ki naj bi jih združenje osnovalo, v svrhu materialne odpomoči vojnim žrtvam.

Vlada jih bo pripravljena z vsemi sredstvi podpreti in subvencionirati.

Misel ni slaba, saj smo tudi posamezniki iz naših vrst večkrat premišljevali in izražali svoje predloge za to koristno napravo. Ali kaj, ko nismo mogli najti nikdar opore za to, ker nam manjka vedno in povsod glavnega, to je materialnih sredstev.

Ako pa je vlada tudi že sama pokazala, da je voljna podpreti osnivanje in vzdrževanje zadrug, naj bo to naše važno vprašanje stalno na dnevnem redu. Zdi se nam res, da ima vlada najbrž take namene, da bi samo spravila vojne žrtve do nekake samopomoči, potem pa bi se jim skušala počasi otresti iz svojih ramen.

Take misli bo močna organizacija že znala spreminiti, zato pa radi tega ne smemo vstaviti tako koristnega dela in naprave.

Zadruga so danes prišle splošno v program našega združenja, saj se tudi središnji odbor resno bavi s tem vprašanjem. Sklenilo se je tudi poslati odposlanca na Čehoslovaško, da proučujejo sistem zadrug, ki je med našimi bratskimi organizacijami tamkaj že močno razširjen.

Pri nas imamo dovolj vzgledov tudi doma. Ako pogledamo naše delavske in druge strokovne organizacije, kakor tudi trgovske in denarne zavode, vidimo veliko lepih koristnih naprav, ki se močno razširjajo in nosijo mnogo koristi svojim članom, kakor tudi v splošnem na socialnem in gospodarskem polju. Konzumi,

delavnice, denarni zavodi i. t. d., osnovani na tej podlagi, eksistirajo pri nas povsod.

Naše združenje je številčno eno najmočnejših, tako, da bi dobile v njem zadruga močno razvitje in oporo.

Treba je samo stopiti k skupnem delu, pa bomo tudi na tem polju prišli veliko naprej. Koristi, ki se bodo pri tem brezdvomno kmalu pokazale, nam bodo zamogle dati veliko utehe v sedanjem mizernem položaju. Zato se apelira na tovariše in tovarišice, posebno one, ki so v tem vprašanju že kolikortoliko veččaki, da se poprimemo tega dela.

Pri podružnicah naj se razmišlja o pripravah in daje predloge izvršnemu odboru.

To vprašanje naj bi po mnenju izvršnega odbora prišlo kot važna točka dnevnega reda v debato pri prihodnji anketi.

Treba je torej razmišljati, da se dobi denarna podlaga, za kar naj bi bile na primer merodajne delnice, ali kaj drugega, dalje je treba raziskavati in predvideti, kake vrste zadruga bi bile najbolj prikladne. Pri tem pridejo v poštev lastne delavne moči in kje imamo največ izvežbanih strok delavstva. Pri strokovnih podjetjih je treba gledati tudi na odjemalce in prodajo.

Sploh je treba z združenimi močmi vse potrebno pripraviti in urediti, da bi se koristna stvar med nami mogla čimpreje uresničiti.

Izvršni odbor je pri svojem razmišljanju sklenil apelirati na svoje podružnice in članstvo, da naj stavijo tudi tozadavne pismene predloge in mišljenja članov. K temu se tudi pripomni, da nam bodo pripuščene najbrž barake pred obrtno šolo v Ljubljani, kjer je sedaj protezna delavnica, ki se premesti v Šentpetersko vojašnico ravno v te namene, da bi si osnovali kako zadruga.

O vsem tem bo treba torej razmišljati.

Naše gibanje.

Žalni dan. Po čl. 12 društvenih pravil se praznuje vsako leto dne 19. oktobra parastos (spomin) za vsemi padlimi vojaki in umrliimi člani ter dobrotniki. Praznuje se po celi državi. Navadno se vrši ob tej priliki prodaja cvetlic

in druge podobne stvari. Podružnice naj preskrbe, da se po možnosti v večih krajih vrše v domačih cerkvah žalne maše, ki naj se naročijo pri župnijah. Drugo naj primerno ukrenejo po razmerah.

PODLISTEK.

Ivan Vuk:

Častniški sluga.

(Predvojna bajka.)

I.

Tisto leto na jesen, po manevru, ko je Janez Črpajič stopil v tretje in zadnje leto svoje odlične službe ces. vojščaka, je njegov stotnik Alfred Hinski, imenovan »Putifar«, bil brez svojega sluga. Dosedanji njegov sluga je namreč po triletni vojaški službi, izurjen v snaženju madežev iz uniform in v snaženju čevljev z »gutalinovo« mastjo, odšel na stalni dopust, zamenjavši snaženje uniform in čevljev s snaženjem dlakastih kož na živini svojega očeta.

Vsled tega je bil stotnik Alfred Hinski v nemali zadregi radi novega sluga.

Ta reč namreč ni bila tako lahka, kakor bi si kdo mislil, čeravno je imel v svoji stotnji dovolj ljudi. Ali vsak vojščak, ki služi cesarja, ni sposoben za častniškega sluga. V prvi vrsti mora znati nemški jezik, ker je bil stotnik rojen Nемеc in ni znal nobenega drugega jezika. Res je, da se je radi sporazumljenja z vojščaki svoje stotnije naučil nekatere prepotrebne besede v slovenskem jeziku (polk, kjer je služil Janez Črpajič in s tem seve tudi stotnja, je bil slovenski štajerski polk), kakor: »Proklete svinje«, »osli«, »zaprem te, da boš črn«, »trideset dni kasernaresta« in druge podobne. No, s

tem znanjem slovenskega jezika se pa seve ne more vedno pogovarjati s svojim slugom.

Tako je prišel stotnik Alfred Hinski neko jutro v pisarno svoje stotnije in rekel feldvebelnu, ki je stal pred njim raven, kakor lojeva sveča:

»Slugo potrebujem, feldvebel.«

»Ukažite, gospod stotnik!«

Stotnik Alfred Hinski se je nalahno nasmehnil pod košatimi brkami, kakor da hoče reči:

»Ne, ne, vas ne potrebujem.«

Feldvebel je spustil sapo skozi nos, ker si na usta, kakor je bila njegova navada, pred stotnikom ni upal dihati in je s feldvebelskimi možgani v hipu pregledal celo stotnijo.

Stotnik je vzel cigareto, katero mu je feldvebel jaderno prižgal in vprašal:

»Kdo bi bil primeren, feldvebel?«

Feldvebel je odgovoril s pridržanim glasom:

»Črpajič, gospod stotnik, Janez Črpajič.«

Stotnik Alfred Hinski je za trenutek pomislil, iskaje v svojih možganih vojščaka s tem imenom.

»Črpajič?!... Tisti vojščak, visok in s prebrisanim licem?!«

»Da, tisti, gospod stotnik.«

»Z majhnimi črnimi brkami pod nosom?!«

»Da, tisti, gospod stotnik.«

»Z očmi, ki gledajo, kakor bi vse znale in se nikogar ne bale?!«

»Da, tisti, gospod stotnik.«

Razpis tajniškega mesta podružnice v Slovenjgradu. Trajno eksistenco bi se pripomoglo v Slovenjgradu stalnemu vojnemu invalidu, ki je samec, po poklicu urar, fotograf, pletar ali sličnega lahkega poklica, ki ga v tukajšnjem mestu manjka, da je organizatorično dovolj izvežban ter zmožen prevzeti tajniški posel tukajšnje invalidske podružnice. — Stanovanje in poslovni lokal se mu preskrbi. Resni in trezni reflektanti naj predložijo ponudbe potom lastne podružnice. — Tajniška plača po dogovoru in odobritvi izvršnega odbora. —

Slovenjgradec in Marenberg. Odbor podružnice vojnih invalidov, vdov in sirot v Slovenjgradu se tem potom vsem članom, članicam ter slavnemu občinstvu najiskreneeje zahvaljuje za pripomoček k povoljnemu uspehu društvenih veselice dne 2. 9. v Slovenjgradu in dne 8. 9. t. l. v Zg. Vižingi.

Natečaj za barvotisk. Združenje vojnih invalidov kraljevine SHS središnji odbor v Beogradu razpisuje pod št. 5501 od 15. septembra t. l. natečaj za tiskanje svojih diplom po že izdelanem načrtu pod sledečimi pogoji: 1. Izdelava diplom mora biti chromo-litografska, to je, da se mora original reproducirati v osmih barvah tako, da iste popolnoma odgovarjajo originalu. Načrt se sme detajlno izpopolniti. 2. Potrebni tekst bo treba postaviti v cirilici in latinici in dotični stavek predložiti na vpogled in odobrenje za reprodukcijo. 3. Format papirja biti mora v velikosti 45/63 cm, tisk pa se mora izvesti tako da bo okoli roba papirja 4 cm praznega prostora. 4. Papir mora biti brez celuloze in ne sme biti lažji od 45 g pri komadu. 5. Prvi odtis (korektura) mora biti odobren za tiskanje od strani Združenja vojnih invalidov, katero si pridržuje pravico, da v slučaju nesolidne izdelave odkloni sprejem. 6. Diploma se bo tiskala v 15.000 izvodih. Natančnejše podatke daje Združenje vojnih invalidov, Središnji odbor v Beogradu, kjer se more pogledati tudi načrt. Ponudbe z vzorci papirja se pošiljajo na Združenje vojnih invalidov v Beograd do 15. oktobra t. l.

Podružnica vojnih invalidov v Ptujju nanaša svojim članom sledeče. Po sklepu invalidskega kongresa v Bosanskem Brodu z dne 11. 1. t. l. se morajo izdati za člane nove članske knjižice, in sicer do konca tega leta. Vsaka knjižica mora imeti na sprednji platnici znotraj fotografsko sliko dotičnega imejitelja. Zato je nujna potreba, da člani predložijo čim preje v društveni pisarni v Ptujju fotografske slike, ki naj bodo izdelane na mehkem kartonu, 6 cm široke in 9 cm visoke. — Ako kdo nima primerne slike, naj si jo čim preje preskrbi. Opozarja pa se, da morajo biti slike čedne, da se oseba lahko spozna. Ako se dajo slike od trdega kartona odlepiti, so tudi dobre. Odbor se je dogovoril z tukajšnjim fotografom gosp. Winklerjem v Ptujju, da bo izdeloval za invalide in vdove po najnižji ceni slike in sicer 3 komade

»Verfluchter Kerl,« je zamrmral stotnik.

»Kako, da je ostal pešec?«

»Pozabili smo nanj, gospod stotnik.«

»Donnerwetter, feldvebel. Preveč je prebrisan, a ne da smo pozabili. — Ali ima kakšne kazni?«

»Da, gospod stotnik. Štirinajst dni kasernaresta, gospod stotnik.«

»Mhm... Zakaj sem mu že dal tistih štirinajst dni?«

»Ker ni salutiral poročniku.«

»Mhm... Drzen vojščak. — Razume nemški?«

»Razume.«

»Nemški jezik namreč mora razumeti, feldvebel. Kot vojščaku, borečemu se za domovino in cesarja, zadostuje slovenščina. Za domovino in cesarja lahko tudi s slovenščino umre. Častniški sluga s samo slovenščino pa ne more biti. To veste feldvebel?!«

»Janez Črpajič razume nemški, gospod stotnik.«

Feldvebel je vnovič spustil sapo skozi nos, ki se je nabrala v njegovih feldvebelskih prsih.

Stotnik Alfred Hinski je zakoral po pisarni.

»Pokličite ga,« je rekel za trenutek puhaje dim cigarete skozi nos.

Feldvebel je urno skočil v sobo za moštvo in zakričal z groznim feldvebelskim glasom:

»Pešec, Janez Črpajič!«

»Hier,« je skočil tisti visoki, s prebrisanim licem, s črnimi brkami pod nosom, z očmi, ki

za 35 Din dobro izdelane. Torej invalidi in vdove, kateri še nimate slik, pojdite k zgoraj imenovanemu, kjer jih dobite po omenjeni ceni. Vsak se mora izkazati pri fotografu s sedanjim člansko knjižico. Članske knjižice so nujno potrebne, in velike važnosti, ker bodo služile v bodoče za marsikatero ugodnost. Ob enem pa se obveščajo vsi invalidi in vdove, da bo, kdor po novih pravilih zaostane s plačilom članarine več kot šest mesecev, v bodoče izključen iz organizacije. Krivdo naj si potem pripíše sam sebi.

Podružnica Maribor: Poročilo prvega polletja 1923 glede izdajanja podpor je sledeče in sicer: Poverjenikom na deželi se je izročilo za razdelitev podpor: Sv. Lenart v Slov. gor. 1032.— K, sv. Kungota 1548.— K, sv. Ilj v Slov. gor. 516.— K, sv. Martin 1548.— K, sv. Jakob v Slov. gor. 1548.— K, skupaj 6192 K. Za mesto in bližnjo okolico so se razdelile podpore sledečim članom: 14. II. Cecilija Rat 1200.— K, 15. II. Rozalija Knezar 1200 K, 21. II. Mijo Čerpes 1200.— K, 20. III. J. Witzman 40.— K, 27. III. Antonija Čuš 400.— K, 29. III. Elizabeta Rogina (sedaj že pokojna) 400.— K, 29. III. Ivana Brumen 400.— K, 4. IV. Dominik Platajs 200.— K, 21. IV. Rozalija Knezar 400.— K, 5. VI. Rozalija Knezar 400.— K, podpora invalidu Ivanič Franjo, ki je prišel iz bolnice 400 K in istotako Stevo Jokičeru 400.— K, skupaj na izdanih podporah 13.192.— K. Za ustanovitev 10 poverjeništev v polit. okraju Maribor, kar nas je stalo izredno veliko truda in požrtvovalnega dela, ter za shode itd. se je izdalo 5550.— K, stroški tajništva 6000.— K, za pisarniški pavšal 4007.— K, za kongres v Splitu 4800.— K, za tombolo srečke 12.000.— K. — (Udruženje priredi namreč tombolo dne 7. 10. t. l. na glavnem trgu). Skupni izdatki znašajo torej 45.549.— K. Temu nasproti smo kasirali na članarini 17.468.— K. Deficit se krije iz dohodkov raznih invalidskih prireditvev. Podpore so začasno ustavljene radi prireditve tombole in se bode njih nakazitev po potrebi nadaljevala po prireditvi tombole, glede katere apeliramo na dobra srca naše cenj. publike. S tem smo delno orisali požrtvovalno, ter vztrajno delo odbora za dobrobit vojnih žrtev v prvem polletju 1923. Obrekovalcem, ki so nam dali povod k temu in ki so jim v prejšnjih letih v blagajni predali pajki, pa s tem zavežemo jezik. — Podružnica Maribor.

Vinska trgateg. Podružnica udruženja v Ptujju priredi v nedeljo dne 7. oktobra t. l. vinsko trgateg. Na sporedu sta tudi godba in ples. Veselica se prične ob 16. uri, trgateg pa ob 20. uri v prostorih Narodnega doma. Vabijo se vsi ljubitelji grozdja in veselja, dobrodošli pa so to pot tudi vsi poštenci uzmoviči.

Tombola v Mariboru. Podružnica našega udruženja v Mariboru priredi v nedeljo dne 7. oktobra t. l. veliko javno tombolo v prid vojnih žrtev na Glavnem trgu. Dobitki so bo-

gati. Vabimo tovariše in tovarišice in vse občinstvo, da se tombole polnoštevilno udeležijo.

Amerikanski invalidi. Te dni se je zgledal pri nekem znanem gospodu v Ljubljani naš rojak, ki je postal v ameriški vojski na francoski fronti invalid. Na telesu se mu ni poznalo, da bi bil bogve kaj prizadet. Kljub temu pa se mož pohvalil, kako skrbijo Združene države Amerike za vojne žrtve. Poleg drugih ugodnosti dobiva dotični mož po 100 Dolarjev na mesec. — Res, da je Amerika bogata in ima primeroma malo vojnih žrtev, toda z našimi razmerami to ni niti primerljivo. Tam se veliko in popolnoma mirno žrtvuje za žrtve vojne. Zato pa jim ni treba hoditi po kongresih za proučevanje invalidskega vprašanja, ker so ga znali sami na pravičen socialen način rešiti.

Tudi zdraviti se ne bomo mogli. Invalidski odsek nima baje kredita niti za zdravljenje. Tovariš, ki se ga je pred kratkim močno lotila stara bolezen, je moral iti po pomoč k zdravstvenemu referentu. Ali kaj ko mu on pri najboljši volji ne more dati sredstev za zdravljenje, ker nima kredita.

Izredni občni zbor. Vsled nastalih potreb se bo vršil dne 28. oktobra t. l. izredni občni zbor pri podružnici v Šmarju pri Jelšah. Čas in prostor, kjer se vrši občni zbor se naznani v prihodnji številki. Pride delegat iz Ljubljane.

Sestanek gorenjskih podružnic. V nedeljo 23. t. m. se je vršil v Bohinjski Bistrici IV. sestanek. Udeležba podružnic ni bila povoljna. Po pretresu nekaterih skupnih vprašanj, ki jih je predlagal tov. Rus, posebno glede podpornega sklada, se je dogovorilo vse potrebno

glede oživetvorenja podružnice iz Srednje vasi. Navzoči delegat izvršnega odbora tov. Krušič je pojasnil ob precejšnji udeležbi domačih invalidov in vdov položaj glede redukcij, glede invalidskih domov in zavodov ter o vprašanju bodočega zakona. Živo je očrtal današnje postopanje vladajočih in razložil našo bodočo taktiko. Prihodnji sestanek se bo sklical najbrže v Kranju.

Naši grobovi.

Smrtna kosa je odrezala dne 2. 9. nit življenja našemu marljivemu tovarišu Jankotu Kiki iz Ptuja. V starosti 43 let se je moral preseliti v večnost in zapustiti ljubljeno ženo ter 7letnega sina. Takoj po preobratu ga je prijela mučna dolgotrajna bolezen, katero si je nakoopal v vojni. Bolehal je in zadnjih osem mesecev trpel po bolnici in doma, kjer je moral biti stalno v postelji. Bil je 60% invalid, vnet član našega udruženja in splošno priljubljen tovariš. Odbor podružnice ga je spremil k večnemu počitku spremljan od velikih tovarišev invalidov. Vsem, ki so prispevali z gotovino in blagom revežu pred smrtjo in po smrti, iskrena hvala. Živel je v jako slabem položaju s svojo družino, ki si je morala pri lakoti pritrgovati, da je olajšala njegovo potrebo. Pokojnik je prosil oddelek za socialno politiko za pomoč in jo je težko in dolgo pričakoval, želja pa se mu ni izpolnila, ker je revež prej umrl, predno je bila prošnja rešena. — Lahka mu zemljica.

Razgled po svetu in domovini.

Reka postane Italijanska, tako je sporočila italijanska vlada jugoslovanski. Delta in Baroš pa prideta pod jugoslovansko suvereniteto.

Samostojna kmetjska stranka in zemljoradniška sta se zopet združile. Tako so sklenili na kongresu zemljoradniške stranke v Črugu.

Nabiranje gob. Izredno veliko denarja so lani dobili nabiralci jedilnih gob. Izvozilo se je namreč iz Slovenije do 50 vagonov in če računamo povprečno za 1 vagon 1.000.000 K, tedaj vidimo, da se je za ta predmet, pri katerem so ponajveč udeleženi revni sloji, izkupilo okroglo 50.000.000 kron. Po vsem sklepati, obeta biti tudi letošnje leto zelo bogato in je le želeli, da bi ljudje z vsjo vnemo nabirali ta živež. Skoro pri nobenem predmetu se cena tako ne menja kot pri gobah. Letos spomladi so n. pr. dosegle 300 K za kilogram, ker je bilo vse mnenja, da bo letos revno leto za gobe. Ko se je pa pozneje obilo tega blaga pokazalo, pa je cena padla za hip na 160 kron. Zadnje dni pa so se plačevale od 180 do 200 kron za kilogram, katera cena pa je po našem mnenju pretirana. Poročila, ki smo jih dobili zadnji čas iz Francije, Italije in Češke, govore, da so se gobe močno pojavile tudi v teh deželah. Tudi pri nas je bila zadnja rast zelo obila. In če še premostrimo se-

danje deževno in gorko vreme, ki vpliva na rast gob naugodnejše, smo mnenja, da cena 200 kron ni čvrsta, ampak je pričakovati njeno znižanje. Najvažnejše pri gobah je da so lepo sušene. Zatorej priporočamo, če bi trajalo dalj časa vlažno vreme, da naj se gobe suše na ta način, da se tanko narezane naberejo na vrstico in nato obesijo okoli gorke peči in nad pečjo. Gobe se posuše v enem ali v dveh dneh. Tako posušene gobe so čedne, obdrže belo barvo in se dolgo časa ohranijo čiste.

Bankovci po 1 milijardo. Nemška državna banka bo v kratkem začela izdajati bankovce po 500 milijonov in po 1 milijardo mark.

Kilo kruha 7.000.000 mark. Minister za prehrano v Nemčiji je določil ceno kruha na 3.250.000 mark. Kruh brez nakaznic bo veljal 7 milijonov mark.

Aviačna nesreča. Blizu Londona se je ponesrečilo poštno letalo, ki je opravljalo službo med Londonom in Manchesterom. Pet oseb je ubitih.

Porušeno mesto. Mesto José de Cabo ob kalifornskem obrežju je porušil naval valov.

Oproščena morilka. Sodišče je Maggie Mello, ki je umorila svojega soproga, egiptovskega princa Feridbeja, oprostilo.

gledajo v svet, kakor bi vse znale in se nikogar ne bale in ki je razumel nemški jezik.

»V pisarno! Takoj!« je ukazal feldvebel.

»H gospodu stotniku!«
Janez Črpajič se je začudil in gredeč pregledaval vest, če ne leži na njej morda kakšen greh. Ker slučajno ni našel ničesar grešnega na sebi, je mirno stopil v pisarno.

»Na službo, gospod stotnik.«
Stotnik Alfred Hinski ga je pogledal od nog do glave.

»Mmmdá. — Razumete nemški?«

»Razujem, gospod stotnik.«
Stotnik je stopil bližje k njemu.

»Slugo potrebujem. Ali hočete biti moj častniški sluga?«

Po možganih Janeza Črpajiča je zbežalo nekaj s strašnim skokom. Misel je bila to, dobra misel, ki je govorila Janezu Črpajiču:

»Glej, Janez Črpajič! Sreča te išče in um ti je dan. Zvezd ti niso prišli, zakaj, tega ne veš. Najbrž jih je zmanjkalo, ko si prišel ti na vrsto. Dve leti si pretrpel, kakor pravi vojščak, vročino in zimo, žejo in glad in stenice so te dražile po noči. Zakaj bi se ti v zadnjem letu ne zboljšalo in godelo bolje, nego drugim? Častniški sluga je velik gospod in še feldvebel ga včasih zavida. Stenice te bodo še sicer dražile naprej, ali drugi te bodo pustili pri miru.«

Janez Črpajič je prikimal svojim mislim in rekel, kakor pravi vojščak, kratko in odločno:

»Na uslugo, gospod stotnik!«

»Dobro,« je odvrnil zadovoljno stotnik in pokimal z glavo.

Janez Črpajič je udaril s peto ob peto, da je klapnilo, kakor zapah v ključavnici in hotel iti.

Stotnik se je nečesa spomnil:

»Počakajte.«

Janez Črpajič se je ustavil.

»Ali še živijo starši?«

»Živijo, gospod stotnik.«

»Kje živijo?«

»Doma, gospod stotnik.«

Stotnik Alfred Hinski se je nasmehnil pod košatimi brkami in rekel s strogim glasom:

»Ali kje je to, doma?«

»V Trioglavi, gospod stotnik.«

»To je vas?«

»Občina, gospod stotnik. Vasi se pravi Mačkoveci.«

»Ali kje je ta vas ali občina?... Herrgott?!« se je vznemoljil stotnik.

»V Prlekiji, gospod stotnik.«

»Kje?«

Stotnik je nagnil glavo in uho. Črpajič je ponovil:

»V Prlekiji, gospod stotnik.«

»V Prlekiji,« je ponovil stotnik z glasom neumevanja in pogledal feldvebelna, ponavljaje besedo »Prlekiji.«

»Wo liegt das Land?«

»In Oesterreich, gospod stotnik,« je poučil Janez Črpajič.

Stotnik je uprl oči v tla, kakor da si predstavlja v duhu zemljevid avstroogrške monarhije z vsemi deželami in deželicami in išče na nji: »Prlekija — Perlekei.« Nato je dvignil oči

in pogledal Črpajiča. Videlo se je, da ni našel na zemljevidu Prlekije.

Felivebel je priskočil na pomoč svojemu stotniku in rekel s čisto drugim glasom, docela pohlevnim, nego je prej klical v sobi za moštvo Janeza Črpajiča, čemur se je Janez Črpajič silno čudil:

»Gospod stotnik, pokorno javljam, Janez Črpajič je Štajerc.«

»On pravi, da je Prlek.«

»Ali jaz mislim, gospod stotnik, ker on vendarle ne govori popolnoma pravilno nemško, se mu zdi, da živi v Prlekiji, a v resnici je doma iz Štajerske.«

»Najbrž bo tako,« je rekel stotnik in vprašal Črpajiča:

»Ti si Štajerc?«

»Da, gospod stotnik.«

Stotnik je pogledal feldvebelna in feldvebel je pogledal stotnika. Oba sta se lahko nasmehnila, kakor da hočeta reči drug drugemu:

»Da, tako je: Mož se ne ve izraziti.«

Stotnik se je vsedel za mizo in pomočil pero v črnilo, da podpiše nekatere uradne stvari. Feldvebel pa se je približal Janezu Črpajiču, spustil sapo skozi nos in rekel z vljudnim glasom:

»Lahko greste!«

»Kako je prijazen,« je pomislil Janez Črpajič. »Znamenje, da že vidi v meni častniškega slugo.«

Zapiraje vrata za seboj je zamrmral:

»Častitljiv del moje vojašine se začinja.«

(Dalje prihodnjič.)

Delovni spor v angleškem rudniku. Vsled sklepa rudarjev, da omeje produkcijo, so lastniki delo v rudnikih ustavili.

Revolucija na Španskem. V Španiji se je izvršil prevrat. Vojaštvo se je spuntalo in vrglo dosedanjo vladu. Revolucionarna vlada je zaprla vse dosedanje ministre in odstavila vse dosedanje guvernerje.

Tudi v Palestini revolucija. V Transjordaniji je izbruhnila vstaja. Vstaši so obkolili mesto Amman, kjer se je vnela borba. 82 ljudi je padlo. Vstaši so bili potolčeni in so zbežali. Vstaja je potlačena.

Mirna rešitev Grško-laškega spora. Svet društva narodov je sprejel na znanje dopis na veleposlaniško konferenco, v katerem izraža svoje zadovoljstvo nad mirno rešitvijo grško-laškega spora. Kakor znano, mora Grčija dati zadoščenje za umor italijanske razmejitvene komisije. Vrana vrani oči ne izkljuje.

Tiskarski štrajk v Newyorku. Jutranji listi v Newyorku 18. t. m. niso izšli, ker so grafični delavci vsled meznega spora stopili v stavko.

Številke iz Tokia. Japonska vlada je objavila uradno število katastrofalnega potresa. V Tokiu je ob potresu zgorelo 36.155 hiš, 298.255 hiš pa je poškodovanih. Število mrtvih znaša 72.600.

Volitve v avstrijski državni zbor se vrše dne 21. oktobra t. l. Koroški Slovenci postavijo svojo listo. Proti tej listi se je pa združilo vse: vsenemci, bauerbänderji, krščanski socialci in narodni socialisti.

Vojaška služba v Španiji se bo znižala na dve leti.

Prost izvoz iz Nemčije. Izšla je objava pristojnih ministerstev, da bodo s 27. septembrom razveljavljene vse izvozne prepovedi.

Cerkveni rop v Palestini. Roparji so vlomili v cerkev bl. Device Marije pri Getzemaniju in ukradli veliko dragocenosti.

Morilci, ki so povzročili Italijansko-Grški konflikt pri Janini, so izsledeni. Prijeli so namreč neko osebo v bližini Argirokastra, ki je izdala imena vseh udeležnikov na umoru italijanske komisije.

Francoska zaplemba. Francoske oblasti so zaplenile 3000 milijard mark, ki so bile namenjene za vzdrževanje pasivnega odpora železničarjev.

Italijani so začeli izpraznjevati Krf. Preiskava pa je dognala, da grška vlada ni direktno kriva umora, da pa je zanemarila skrb za varnost delegatov. Ne gre se za politično, nego za osebno maščevanje. Tako si je »Zveza Narodov« in veleposlaniška konferenca sama zadala zausnico.

Revolucija in upori vsepovsod. V Bolgariji divja revolucija. Zemljoradniki in komunisti so nastopili z oboroženo silo in zavzeli že več okrajev. Tudi vojaški oddelki prestopajo k revolucionarnemu. Železničarji in poštarji so napovedali generalno stavko. — V Španiji je opasno stanje. Prisliti hočejo kralja, da se odpove prestolu. — Na Portugalskem je položaj zelo napet in je računati zmožnosti fašistovske revolucije. — Na Madžarskem se je posrečilo odkriti novo zaroto »Probujačih se Madžarov« proti vladi.

Velika rudniška nesreča na Poljskem je zahtevala mnogo žrtev. Vsled eksplozije je nastal v rovih požar. Dim je zadušil 27 rudarjev. Mnogo je ranjenih. 40 rudarjev je pa še v rovih, ki se smatrajo za izgubljene.

Razno.

Revmatizem. Revmatizem delijo v več vrst kakor so različni njegovi pojavi. Pojavlja se v bolečinah, nabreklih kostnih sklepov in mišic, lahko je akuten ali omejen in lahko je kroničen. Revmatične težkoče se opisujejo kot revmatična vročica, mišični revmatizem in kostni revmatizem. Revmatizem včasih sledi kapavici (triper), škrlatici, davici itd., kadar je naravnih telesni odpor tako slab, da ne more izločevati strupov iz krvi. Najnavadnejši je kostni revmatizem, ki postane kroničen in povzroča bolniku grozne bolečine, posebno v kostnih sklepih ali zgibih. Temperatura telesa naraste včasih na 140 stopinj Fahrenheita in dihanje je težko. Jezik je suh in vroč. Bolnik nima apetita, toda žejna ga muči. Urin (voda) je rumen, gost, poln kislin. Revmatizem je znamenje strupov, ki se naberejo v telesu in zaidejo v kostne mrene. To je glavni vzrok. Lahko je tudi bacil, ki povzroča revmatizem, oziroma izzove razdraženost in vnetje mren ter mišic. Poynton in Paine sta izolirala bacil, ki je dobil ime »diplococcus rheumaticus« in kateri po njunem mnenju povzroča akutni revmatizem. Ampak bacil ne opravi ničesar, kjer je telo prosto strupov in odporna sila močna. Ni ga človeka pod solncem, ki ne bi dobil bacilov vsake vrste na dan v svoje telo, toda vsi ljudje niso bolni in vsi ljudje nimajo revmatizma. Kadar človeško telo oslabi vsled zlorabe, tedaj podleže tisti boleznim, napram kateri se najbolj nagiblje. — Telo s katarično tendenco podleže sistematičnemu katarju, ki napade želodec, čreva, jetra in mehur; prizadeta je lahko sluznata mreža pljuč, grla in nosa. Iz tega se lahko razvije vnetje sapnika in v dolgem stanju zanemarjenosti sledi jetika. Telo pa, ki je bolj nagnjeno protinu, ne bo imelo težav s sluznatimi mrenami, pač pa dobi revmatizem ali protin, navadno nima kataričnih boleznim na pljučih, v grlu in nosu. Seveda so izjeme; nekateri ljudje so nagnjeni na vse. Toda glavni vzrok — kakor rečeno — je telo, ki oslabi pod težo strupov, ki se redno bašejo vanj z ničvredno hrano in pijačami. — Prva pomoč zoper revmatizem je torej, da se izčisti glavni kanal, to so čreva. Strupi morajo iz telesa. Posluži se klistirja in kastorjevega olja, kolikor ga je treba, da greš trikrat do petkrat na dan na stran. Ustavi bolečino — ne z morijem ali kakšno drugo drogerijo — z vročo kopeljo v banji, zavij se dobro v postelji in poti se dalje. Kadar se posušiš, pojdi zopet v banjo. — Ako nimaš banje pri roki, ožmi v vroči vodi dve ali tri rjuhe in se zavij vanje, dobro pokrij in lezi zamotan v postelji, dokler se pošteno ne spotiš. Na ta način sem jaz pomagal mnogim ljudem s hudim revmatizmom, ki so jemali razne medicine in mazila po cele tedne brez uspeha. Pomagati mora, ker čiščenje droba in kopelj pomaga naturi. To je torej naravno zdravilo. — Vživaj pomarančni sok trikrat dnevno in nič drugega, razen vode. Ko se vrne temperatura na normalno stopinjo, uživaj po malem juho in zelenjavo in pij pomarančni sok enkrat dnevno.

Dr. Clark.

Rojstvo in značaj.

Neki holadski časopis prinaša naslednjo neverjetno statistiko, katero so baje sestavili učenjaki.

Mesec, v katerem zagleda človek luč sveta, upliva zelo na njegov značaj. Pred vsem se nanaša ta aksiom na našnejši spol in sicer:

Ženska, rojena v januarju, postane izborna gospodinja. Njen značaj se nagiba sicer k otožnosti, toda ima pa dobro srce in se oblači v okusno, toda preprosto obleko.

Tiste, ki imajo v mesecu februarju svoj rojstni dan, postanejo dobre žene in matere, so pa zelo nečimerne.

Ženeske meseca marca rade vpijejo, so klepetave, so tudi pridne, a poleg tega pa zelo zanikerne. Sicer imajo smisel za sklepanje kupčij, toda to jim prav nič ne koristi, ker izdajajo denar v množinah za klobuke in obleke; obenem rade koketirajo. So pa kljub vsem tem napakam dobrohotne.

Tudi aprilске deklice niso posebno priporočljive; poleg tega so samo srednje zmerno inteligentne in zelo spremenljive.

Majske rožice so srčkane, mirne in elegantne. Junjske rožice so površne, njih okus so vpijoče barve in pisane obleke.

Vse, ki pridejo na svet v mesecu juliju, sanjarijo o lepih toaletah, so vedno dobre volje in velike sladkosnednice.

Če je ženska rojena v mesecu avgustu, je njen značaj srednje dober. Nežna je in odpustljiva, toda tudi zapravljivost in očitno obnašanje ji nista tuji. V tem oziru se precej razlikujejo od septemberskih sestic, ki prijazne, ne zapravljajo denarja, temveč ga nalagajo v hranilnico in se zelo okusno oblačijo.

Oktoberске hčerke so prijetne v občevanju. Sicer veliko in hitro govorijo in je njihova fantazija skoro neomejena, odlikujejo se pa z veselim značajem, imajo smisel za šale in simpatično spravljivost, kadar se skregajo ali razjeze. V splošnem so pa zelo srčkane in prijazne v kljub lahkomišelnosti, ter površne narave.

Darežljive in dobrega značaja so one, ki so rojene v mesecu novembru. Malo bolj razburljive so in se hitro razjeze, toda ravno tako hitro tudi potolažijo. Posebnih talentov za hišno gospodarstvo nimajo, toda kot matere so izvrstne in se jih ne more nikoli dovolj prehvaliti.

In h koncu še ženske iz meseca decembra. — Navadno so vse zelo lepe in imajo manj kupovati kolikor mogoče drage toalete. Rade nosijo kožuhovino in svilene obleke in si nezmerno lepitičijo obraz. Neredko so vzrok izgube moževega premoženja.

To pravijo učenjaki o ženskah. Po njihovi sodbi so torej najboljše žene one, ki so rojene v mesecih januarju, maju, septembru in novembru, medtem ko so one v mesecu marcu, aprilu, juniju in oktobru manj priporočljive. Naravnost nevarne so pa decemberske žene, posebno ker razumejo

prikleniti moža nase. Kaj pa je z moškim spolom? Tudi njihova klasifikacija bi ne bila neinteresantna.

Zakaj zarudite?

Darwin označa zarudenje kot finočutno obzirnost na mnenje drugih, osobito z ozirom na našo osebno pojavo, ki je posebno v obrazu najbolj očitna. Španski pregovor pravi: Kako naj zaupamo onemu, ki ne more zarudeti? In znanost hoče dognati, da notorni zločinci in duševno bolni nikoli ne zarudijo. Kakor hoče znanstvena preiskava v pulzu krvi, ki pljuje v obličju in izziva očividnejše zarudenje, videti znamenje finejšega in nežnejšega občutja, tako so pesniki ta »čar rožnih lic« slavili kot sliko deviške sramežljivosti in vzdržne nedolžnosti. Dandanes je prečesto zarudenje mlademu dekletu mučno, ker s tem izpričuje svojo zadrego in notranje razburjenje ter se v življenjskem boju izdaja kot slabjši del, ki se da lahko premagati.

»Zarudenje je izredno zanimiva prikazen,« pravi angleški dušeslovec Januarj Mortiner. Je znak organične raztresenosti. Le misel ali pogled zadostuje, da povzroči nenadni hitrejši puls krvi, ki se razodeva na nežni polti lic. Ta čudna prikazen je često zvezana s tresenjem udov, podvojenim delovanjem srca, z mrzlico in nervoznim razburjenjem. Dame zarudevajo mnogo bolj često kakor moški, ker so bolj razdražljive in občutnejše kakor močnejši spol. Čudno dejstvo je, da kratkovidne deklice lažje zarudijo, ako ne nosijo očal. Zelo mlada deca zarudi redko. Zarudenje nastopi v dobi, ko človek doseže zavednost svojih občutkov. Z mladimi damami, ki so prekoračile nežno mladost, je po naših pojmih zvezana navada zarudevanja. Ko stopi mlad človek v polno življenje, so njegovi prvi koraki malodušni, sramežljivi in nesigurni. »e doba, v kateri se nezavedno vprašujemo, kako izgledam, kak vtis napravljam? In s tem je pri nervoznejših mladih ljudeh zvezano neko gotovo stalno razburjenje. Ta nesigurnost in raztresenost poganja kri v lica, in zarudevajoča mladenka, ki se zaveda, da s toplim pulzom svoje krvi izdaja svojo zadrego, zarudeva bolj in bolj. V tej življenjski dobi zarudeva moški spol najčesteje, ako se čuti kot tarča ženskega prezira. Prva ljubezen vzbuja v mladih srcih toliko razdraženost občutij, da tudi telesno ravnodušje zdrkne z ravnovesja in marsikateri mladenič začne zarudevati samo ali pa šele tedaj, ko se zaplete v amorjeve mreže. Neobičajno močno zarudenje je znak močne nervoznosti in se sme često smatrati tudi kot znak težjih notranjih konfliktov.

Muhasta strela. Strela je včasih čudovito muhasta in povzroča poleg škode često neverjetna presenečenja. Med nevihto na Angleškem je nedavno neka gospa dvignila roko, da bi zaprla okno. V tistem hipu je tresčilo; gospa se je silno prestrašila, a ko se je umirila, je opazila, da ji je izginila zlata zapestnica. Nekega moža v Natalu je strela zvila v pravi klopčič; eno nogo mu je vrglo okoli vratu in drugo nogo mu je skrotovičilo z rokami. Ko se je zavedel, si je z največjo težavo poravnal ude v normalno lego. V Norwicu je strela gladko obrezala čašo, ki je stala narobe obrnjena na mizi. Čaša se ni prevrnila, a rob ji je bil obrezan kakor z demantom. Nekje je strela porinila kazalec na uri za 4 minute naprej, ne da bi bila poškodovana uro. Na Angleškem je udarila strela ponoči v jablo, ki je bila polna jabolčk. Zjutraj je našel kmet mnogo jabolčk opečenih na tleh. Dva dečka sta šla med nevihto k reki, utopit psa. Ljudje so našli dečka od strele ubita, a pes je stal čisto zdrav tik trupel. V Teksasu je stopal slepec ob konju. Strela je vrgla oba na tla; toda slepec je videl, konj pa je oslepel. V južni Afriki so v kraalu sedeli divjaki. Da bi dokazal, da se strele ne boji, je stopil neki divjak pred kočo in začel trobiti na rog. Toda hitro je utihnil; strela ga je zadela, vsi divjaki v koči pa so ostali živi.

Za smeh in kratek čas.

Redukcije: Janez ali kaj več kdo bo reduciran? — Ne vem Miha, kako pa bo? — Slišal sem, da vsi tisti, ki so se podpisovali spredaj s »k. u. k.«

Čudni uslužbenec. Invalid je bil imenovan na nekem kraju v Sloveniji v službo. Ker še ni nastopil, ko je že potekel rok, je vprašal šef: Kdaj pa bo nastopil novi gospod službo? Tovariš pa odgovori. Prvi del ga je že prišlo po pošti, ves ostali pa bo tudi kmalu tukaj. Prišla je namreč najprej njegova proteza.

ZA TISKOVNI SKLAD SO DAROVALI:

Jaklič Franjo, glav. založnik v Radovljici Din 20.—
Podružnica Braslovče Din 79.—
Podružnica v Ptuj Din 25.—

Skupaj Din 118.—